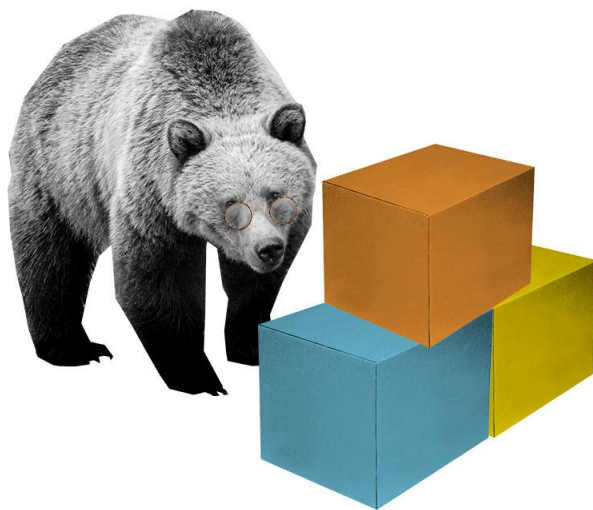

Kestävän kehityksen verouudistus

Tiivistelmä

17.4.2019

Sisällys

1. Sanastoa
2. Mikä kestävä kehityksen verouudistus ja miksi?
3. Selvityksemme taustaa ja keskeinen tulos
4. Kokemuksia meiltä ja maailmalta
5. Verouudistuksen tavoitteet
6. Sivuvaikutusten korjaaminen
7. Kolme esimerkkipakettia & veroinstrumentteja
8. Vaikutukset yritysten kilpailukykyyn
9. Vaikutukset tuloeroihin
10. Miten tästä eteenpäin?

Sanastoa

Kestävä kehitys

Huomioidaan ympäristö, ihminen ja talous tasavertaisesti päätöksenteossa ja toiminnassa. Pyritään näin turvaamaan nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet.

Budjettineutraali

Kun yhtäältä veronkorotukset ja toisaalta veronalennukset tai lisämenot ovat yhtä suuret, on muutos julkisen talouden näkökulmasta budjettineutraali.

Perusura

Todennäköinen tulevaisuus nykyisten poliittisten päätösten valossa. Se siis kertoo miten Suomen työllisyyden, bruttokansantuotteen ja päästöjen odotetaan kehittyvän nykyisten poliittisten päätösten valossa, eli ilman uusia veronkorotuksia tai -alennuksia tai uusia päästövähennystavoitteita.

Energiaintensiivinen

Paljon sähköä ja muita polttoaineita käyttävä. Energiaintensiiviseen teollisuuteen kuuluu useita toimialoja, esimerkiksi metalli, paperi- ja kemianteollisuus.

Mikä kestävän kehityksen verouudistus?

Kestävän kehityksen verouudistuksella tarkoitetaan verotuksen painopisteen siirtämistä kohti päästöjen ja luonnonvarojen verotusta budjettineutraalisti.

Miksi?

Meillä on kiire. Päästöt pitää saada alas.

Ilmastotoimien ulkopuolelle ei voida jättää yhtäkään sektoria tai politiikan osa-aluetta.

Verotus on tehokas keino yhteiskunnan ja talouden ohjaamiseen.

Kokonaisvaltainen verouudistus mahdollistaa sen, että muutos voi tapahtua reilusti.

Mm. Maailmanpankki, OECD ja Euroopan komissio ovat suositelleet valtioille kestävä kehityksen verouudistuksia päästöjen vähentämiseksi.

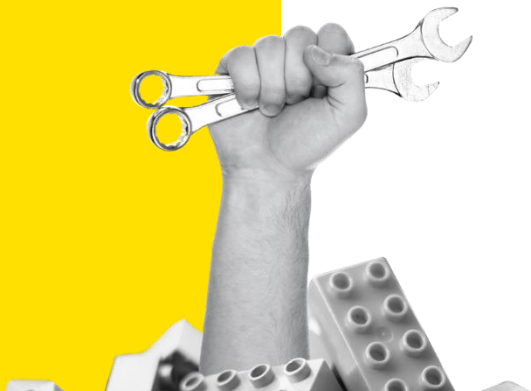

Kestävän kehityksen verouudistus -selvitys

Sitrassa olemme

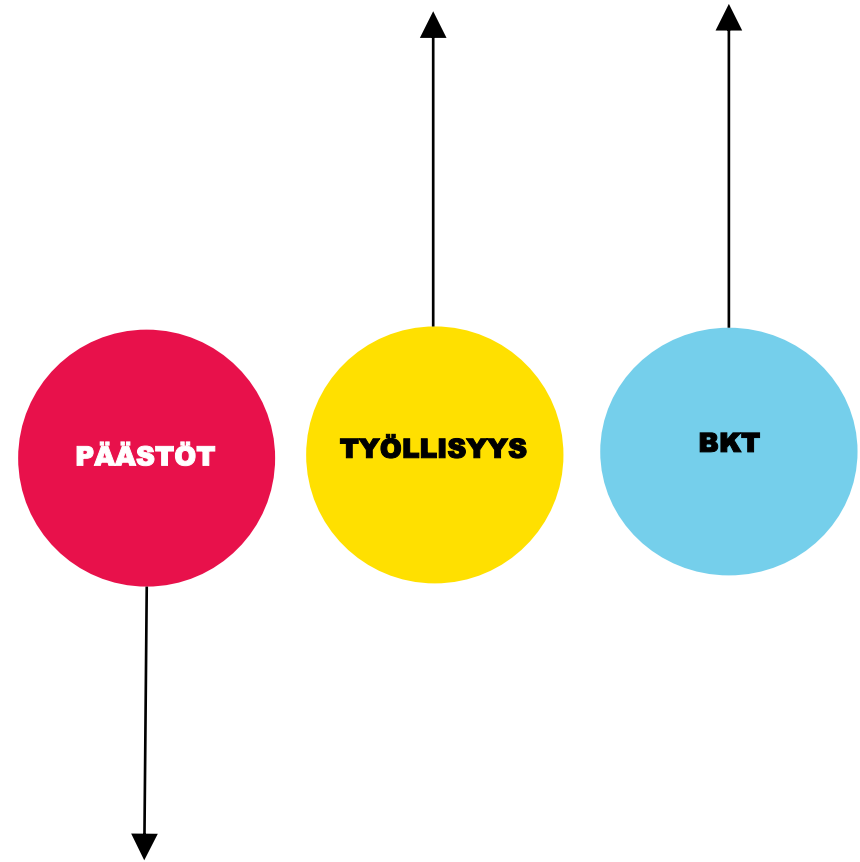
- 1.** selvittäneet eri rakennuspalikoita kestävän kehityksen verouudistuksen toteuttamiseksi
- 2.** mallintaneet kolmen erilaisen esimerkkipaketin vaikutuksia Suomessa

Pssst! Paketit eivät
ole Sitran suositus
eikä sellaisenaan heti
toteutettavissa.

Selvityksen keskeinen tulos

Kestävän kehityksen
verouudistuksella on mahdollista
saavuttaa kaksoishyöty koko
kansantaloudelle, eli päästöjen
lasku ja työllisyyden ja talouden
nousu.

KOKEMUKSIA MEILTÄ JA MAAILMALTA

Brittiläinen Kolumbia

Yleinen hiilivero 2008 ja muiden verojen lasku. Lopputuloksena päästöt alas ja työllisyys ylös.

USA

Mallinnus hiiliverojen nostosta ja muiden verojen laskusta: päästöjen ennustetaan vähenevän ja talouden kasvavan.

Suomi, Ruotsi, Iso-Britannia, Tanska, Saksa & Hollanti

Tehty erilaisia ympäristöverouudistuksia, joilla saatu päästöt alas ja työllisyys ylös. BKT-vaikutukset vaihtelevampia, mutta pieniä ja positiivisia.

Indonesia & Meksiko:

Korkeammat polttoainehinnat kiihdyttivät investointeja vähähiilisiin teknologioihin ja nostivat yritysten tuottavuutta.

Lähteet:

British Columbia / Yamazaki, 2017

USA / Barron et al., 2018

Suomi, Iso-Britannia jne. & Indonesia ja

Meksiko / Pigato, 2019

Vero- uudistuksen tavoitteet

1. Päästöt alas.
2. Lisää työtä ja työpaikkoja sekä talouskasvua.
3. Reilu siirtymä kaikkien näkökulmasta.
4. Nopeammin kohti kiertotaloutta.
5. Torjutaan päästöjen lisäksi muitakin ympäristöhaittoja.
6. Vauhtia uusien puhtaiden ratkaisujen käyttöönottoon.

Veronkorotusten sivuvaikutuksia voidaan korjata.

Kestävän kehityksen verouudistus on paras tapa nostaa päästö-, luonnonvara- ja ympäristöveroja.

Joskus näiden verojen korottaminen on aiheuttanut huolta mahdollisista sivuvaikutuksista:

1. Energiaintensiivisen teollisuuden kilpailukykyyn
2. Pienituloisten toimeentuloon

Tutkimme erityisesti näitä kahta näkökulmaa 1. ja 2. esimerkkipakettien avulla.

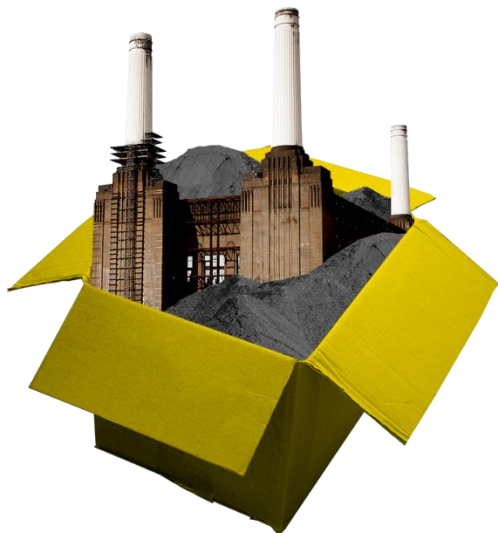
Kolmen erilaisen esimerkkipaketin mallinnus.

Taustaksi

Pakettien 1 ja 2 vaikutuksia arvioitiin Suomen taloutta tarkasti kuvaavan FINAGE-tasapainomallin avulla.

Paketti 3:n mallinnus tehtiin globaalilla E3ME-tasapainomallilla.

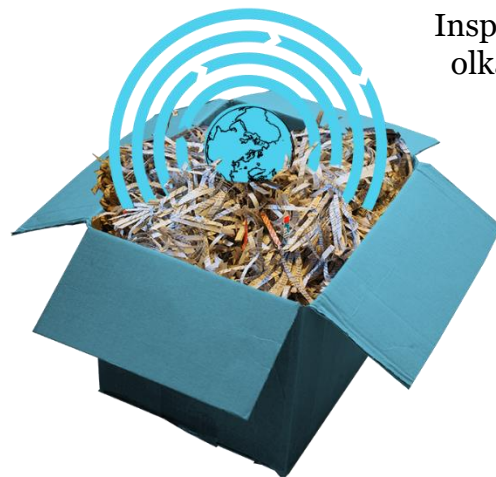
Mallit vertaavat politiikkatoimenpiteiden vaikutuksia talouden ja päästöjen kehityksessä perusuraan = todennäköinen tulevaisuus nykyisten poliittisten päätösten valossa.

**1. PAKETTI:
TUOTANTO**

**2. PAKETTI:
KULUTUS**

**3. PAKETTI:
KIERTOTALOUS**

Inspiraatioksi,
olkaa hyvät!

Mallinnuksessa käytetyt veroinstrumentit

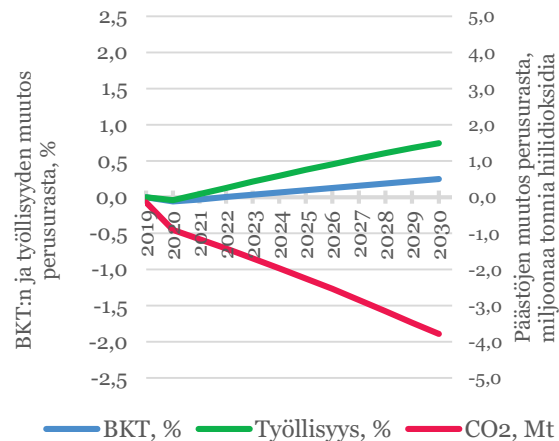
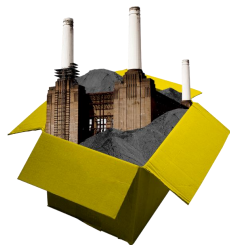
Muitakin
keinoja on.

Veronkiristykset	1. paketti	2. paketti	3. paketti
Lattiahinta EU:n päästökaupan päästöoikeuksille	✓		✓
Polttoaineiden verotuksen päästöporrastuksen vahvistaminen	✓	✓	
Päästöperusteinen lentovero		✓	✓
Lisävero lentorahdille		✓	✓
Tuotteen elinkaaripäästöihin perustuva kulutusvero		✓	
Energiaintensiivisten yritysten energiaveronpalautuksen poisto	✓		✓
Energiaturpeen alennetun verotason nosto	✓	✓	✓
Kivihiilen alennetun verotason poisto CHP-käytössä	✓	✓	
Dieselin alennetun verokannan nosto	✓		✓
Kevyen polttoöljyn alennetun verokannan nosto	✓	✓	✓
Uudet luonnonvaraverot (esim. maa-aines- ja kaivosvero)			✓
Vero poltettavalle jätteelle			✓
Vero torjunta-aineille			✓

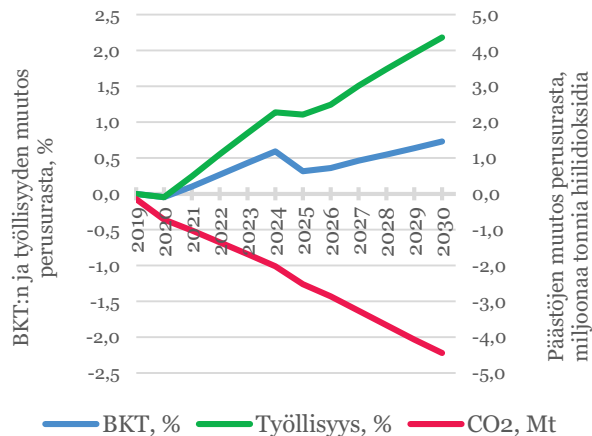
Veronalennukset	1. paketti	2. paketti	3. paketti
Tuloverotuksen alentaminen	✓	✓	✓
Työnantajien sosiaaliturvamaksujen alentaminen	(✓)	(✓)	✓
Reaalisten tulonsiirtojen nosto	✓	✓	
Nollapäästöisten autojen vapauttaminen autoverosta ja käyttövoimaveron poisto	✓	✓	
Sähköveron alennus teollisuudelle EU:n minimitasoon	✓		
Ilmastoratkaisujen tutkimus- & kehitysrahoituksen ja uusiutuvien energiatuen nosto			✓
Yhteisöveron alennus	(✓)	(✓)	

(✓)= Kokeiltu vaihtoehtoinen tapa, ei päätuloksissa

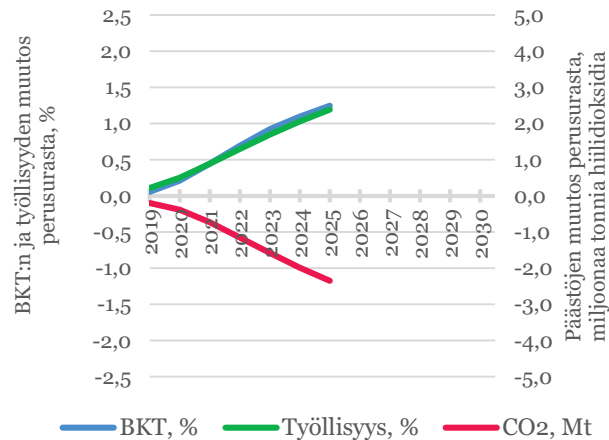
1. PAKETTI: TUOTANTO

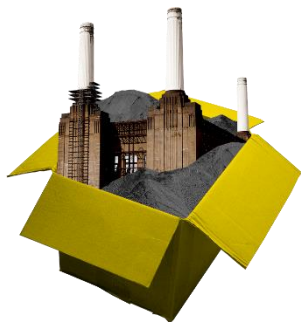
2. PAKETTI: KULUTUS

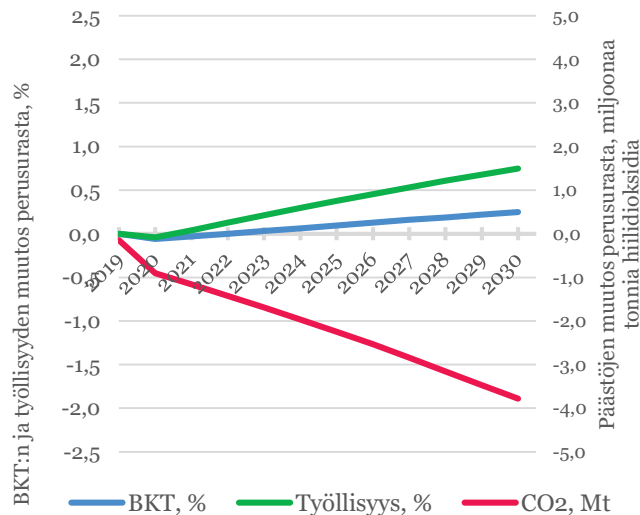
3. PAKETTI: KIERTOTALOUS

3. paketti mallinnettu eri mallilla

1. PAKETTI: TUOTANTO

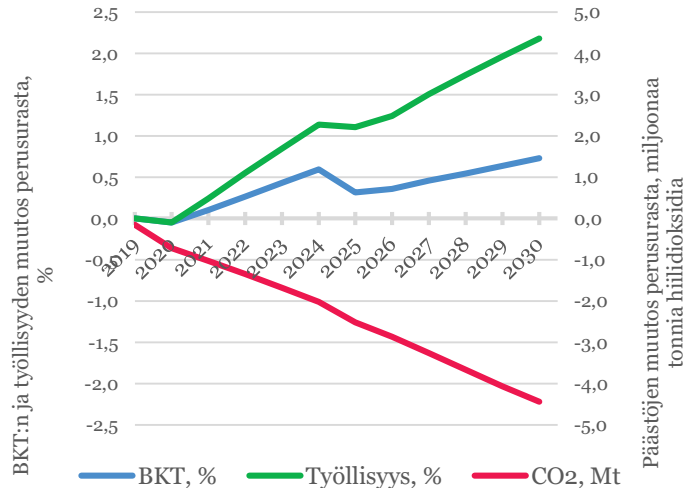

TUOTANNON VEROTUS

- Kiristetään erityisesti yritysten päästöverotusta, joka ilman muiden verojen alennuksia voisi vaikuttaa mm. energiantensiivisten yritysten lyhyen aikavälin kustannuskilpailukykyyn.
- Veronkiristykset ja vastaavat alennukset yli 2 miljardia euroa vuonna 2030.
- BKT nousee 0,2 % ja työllisyys 0,7 % perusuraan verrattuna, vienti nousee minimaalisesti.
- Vain öljynjalostuksessa ja kaivosalalla työllisyys nousee vähemmän kuin perusuralla, muiden toimialojen työllisyys kasvaa entistä nopeammin.
- Päästövähennys lähes 4 MtCO₂ enemmän vuonna 2030 eli lähes 10 % enemmän kuin ilman uudistusta.

2. PAKETTI: KULUTUS

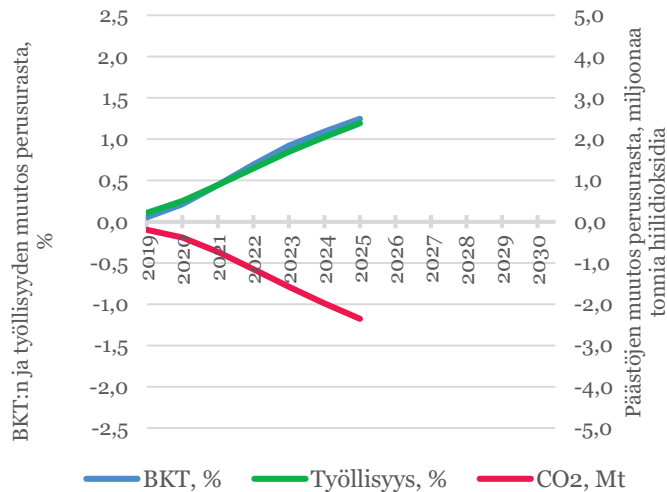
KULUTUKSEN VEROTUS

- Kiristetään mm. fossiilisten polttoaineiden verotusta, lentämisen verotusta sekä muuta kuluttajiin kohdistuvaa kulutusverotusta.
- Tämän paketin yksittäiset elementit voisivat nostaa tuloeroja ja lisätä eriarvoisuutta ilman tuloverojen alennusta tai tulonsiirtojen nostoa.
- Veronkiristykset ja vastaavat alennukset yli 7 miljardia vuonna 2030.
- Työllisyys kasvaa yli 2 % enemmän kuin perusuralla, BKT noin 0,7 %. Kokonaispaketin vaikutuksesta suurituloisimpien kulutus laskee eniten eli paketti on progressiivinen.
- Päästövähennys 4,4 MtCO₂ enemmän vuonna 2030 eli yli 10 % enemmän kuin ilman uudistusta.

KIERTOTALOUSRATKAISUJEN OHJAUS

3. PAKETTI: KIERTOTALOUS

- Tarkastellaan taloudellisia instrumentteja, joilla voitaisiin tehostaa kiertotaloutta.
- Veronkiristykset ja vastaavat alennukset 3,5 miljardia euroa vuonna 2025.
- BKT ja työllisyys kasvavat vuonna 2025 1,2 % nopeammin kuin perusuralla.
- Päästöt laskevat 2,3 MtCO₂ enemmän kuin perusuralla vuonna 2025 eli noin 6 % enemmän kuin ilman uudistusta.
- Materiaalien ja energian kulutus laskee uusien verojen myötä.

Mitäs tää
tarkoittaa
arjessa?

Valtio

Paljon päästöjä
aiheuttavat
tavarat &
palvelut
maksavat
enemmän.

Palkasta jää
enemmän
kätehen!

**MUN
RAHAT**

Töitä on enemmän
tarjolla ja
tulonsiirroilla
voidaan myös
tasata tilannetta.

SITRA

**Ilmastonmuutoksen
hillinnän tulee olla reilua.**

Tuloerojen kasvu voidaan välttää huolellisella suunnittelulla.

Selvityksemme mukaan

Päästöverojen noston vaikutus kotitalouksiin riippuu eniten siitä, **mitä** päästöveroja nostetaan ja **miten**

- Esimerkiksi maaseudulla asuvia pienituloisia pelkkä päästöverojen nosto voisi kirpaista eniten, jos nousevia polttoainekustannuksia ei kompensoitaisi mitenkään
- Lentoverot ja yleiset kulutusverot kohdistuvat taas selkeästi enemmän suurempituloisiin

Kun valtio kerää uusia veroja, verotuotot kasvavat. Verotuottoja voidaan ohjata erityisesti pienituloisten veronalennuksiin.

Lisäksi valtio voi ohjata tulonsiirtoja niille kotitalouksille, joiden kuluja uudistus nostaa haitallisen paljon.

Lopputulot riippuu poliittisista valinnoista ja edellyttää, että verouudistuksen vaikutukset arvioidaan huolellisesti ennen päätöksentekoa.

Verouudistus on mahdollista toteuttaa ilman, että se vaarantaa vientikilpailu- kykyä.

Yritysten kansainväliseen kilpailukykyyn vaikuttavat verotuksen ohella monet muut tekijät – usein jopa voimakkaammin.

Selvityksemme mukaan

- Lähes kaikkien toimialojen tuotos ja työllisyys kasvoivat esimerkkipaketeissa, vaikka energiantensiiviselle teollisuudelle kohdistui useita veronkorotuksia
- Vienti nousi kaikissa esimerkkipaketeissa
- Monet työvoimaintensiiviset alat hyötyvät erityisesti työn verotuksen laskusta
- Energiantensiivisistä aloista mm. paperiteollisuus kasvaa kaikissa esimerkkipaketeissa perusuraa nopeammin

Miten tästä eteenpäin?

1

Seuraavan hallituksen tulisi suunnitella pitkän aikavälin verouudistus, teettää vaikutusarviot ja aloittaa toteutus vähitellen. Uudistuksen kokoluokan tulisi olla miljardeissa.

2

Esimerkkipaketit eivät ole valmiita suosituksia, vaan tarjoavat näkymää erilaisiin vaihtoehtoihin ja niiden vaikutuksiin.

3

Kestävän kehityksen verouudistuksen tekoon ei ole yhtä oikeaa ratkaisua – se on poliittisten valintojen tekemistä.

4

Verotuksen valjastaminen päästöjen vähentämiseksi ei automaattisesti tarkoita, että muuta sääntelyä ei tarvittaisi.

Heräsikö kysymyksiä?

No ihan varmasti!

SITRA

Tutustu materiaaleihin

Kestävän kehityksen verouudistus – Kohti päästötöntä Suomea -muistio

Kestävän kehityksen verouudistus – Usein kysytyt kysymykset

How to implement a larger environmental tax reform in Finland?
Potential instruments and impacts. Technical Report, Sitra (2019).

Aligning Fiscal Policy with the Circular Economy Roadmap in Finland.
Green Budget Europe, The Ex'tax Project, Institute for European
Environmental Policy, Cambridge Econometrics (2018).

Ota yhteyttä!

Saara Tamminen, johtava asiantuntija, Sitra
etunimi.sukunimi@sitra.fi, p. 029 461 8419
tai ilmastoratkaisut@sitra.fi

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

